

parent-school relationship. Parents should be very careful about how the teacher perceives their child. A child's complaint about what she or he deserves is worthy of serious consideration. Kindergarten teachers and elementary school teachers while dealing with gifted children should not pay too much attention to game-based learning with the elements of competition. A gifted child will often be a winner, which can cause peer dislike and will not create an atmosphere of general interest. Trends that will lead to overturning should be avoided. It is not necessary to allocate a gifted child for high individual successes, but to encourage joint employment with other children, do not to exaggerate or publicly demean. Teachers keep in mind that in most cases gifted children do not take well-regulated, repetitive classes, that's why teachers need the help of methodologists.

Key words: *giftedness, displays of giftedness, ability, creativity, creative conformism.*

УДК 377/378.016:070]377/378.091.313:004](477) DOI: 10.32626/2309-9763.2019–27.340-348

Олена Тимченко
Olena Tymchenko

ВИКОРИСТАННЯ КВЕСТ-ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

USE OF QUEST TECHNOLOGY FOR MEDIA COMPETENCE FORMATION OF FUTURE PRIMARY SCHOOL PROFESSIONALS

Стаття присвячена проблемі формування медіакомпетентності майбутніх педагогів. Розкрито сутність поняття “медіакомпетентність учителя початкової школи”. Описано основні компоненти веб-квесту, визначено потенціал технології для формування медіакомпетентності майбутніх педагогів.

Ключові слова: *медіа, медіаосвіта, медіаграмотність, медіакомпетентність, медіакомпетентність учителя початкової школи, веб-квест.*

Інформаційно-комунікаційні технології, мас-медіа сьогодні зазнають стрімкого розвитку. Це вимагає розвитку умінь особистості до вмілого і безпечного користування ними. Різноманітні мас-медіа, до яких належать книги, преса, телебачення, кіно, інтернет, можуть спричинити значний вплив на вибір, дії, освіту, світогляд, цінності усіх членів суспільства, зокрема і на молодь. В умовах розвитку інтернет-технологій, доступності глобальної мережі засоби масової інформації стають для молодих людей основним джерелом інформації.

Необхідною умовою ефективного функціонування інформаційного суспільства є розвиток у його громадян медіакомпетентності, яка спонукає шукати, застосовувати, оцінювати, та створювати інформацію у всіх сферах життя для досягнення особистих, суспільних, професійних та освітніх цілей. Формування і розвиток медіакомпетентності суспільства неможливе без формування і розвитку медіакомпетентності педагогів, адже саме вони повинні і можуть стати ключовими агентами та провідниками змін. Саме педагог скеровує того, хто навчається, на досягнення індивідуальної, чітко визначеної мети, забезпечує їх успішне навчання під час використання медіа-технологій. Тому ефективність освітнього процесу залежить не лише від правильного вибору методів, прийомів навчання, але й медіа-джерел. Це зумовлює зміни підходів в організації освітньої діяльності, спрямованої на розвиток компетентностей, що відповідає сучасним вимогам до якісної освіти.

Варто наголосити, що сучасний школяр живе у медійному просторі, активно його досліджує за допомогою гаджетів, мережі Інтернет, тому його перебування у цьому просторі має стати безпечним, корисним і цікавим. У новому Державному стандарті початкової освіти

визначено результати навчання, які є обов'язковими для школярів Нової української школи, – це уміння сприймати, аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати інформацію в текстах різних видів та медіатекстах, використовувати її для збагачення свого досвіду [4, с. 4]. Як бачимо, провідна роль у формуванні готовності молодших школярів до життя в сучасних інформаційних умовах, сприйняття, розуміння інформації та перетворення її в знання, здатності не піддаватися медіаагресії та маніпуляціям належить учителю початкової школи. Це, у свою чергу, актуалізує проблему формування медіакомпетентності майбутніх педагогів.

Освітній процес у закладі вищої освіти спрямований на здобуття майбутніми вчителями початкових класів знань, умінь, навичок та компетентностей, необхідних для навчання молодших школярів грамотно використовувати медіа-ресурси. Однак, слід звернути увагу на важливе значення підготовки майбутніх фахівців до роботи з медіа та застосування медіа-засобів в освітньому процесі початкової школи, адже їх подальша професійна діяльність буде спрямована на те, щоб продемонструвати значення та переваги медіа-засобів в навчальній діяльності. Саме тому, формування і розвиток медіакомпетентності майбутніх фахівців освіти є актуальною проблемою педагогічного дослідження, оскільки від вчителя залежить ефективна і результативна взаємодія учнів з медіа-технологіями.

Аналіз наукових публікацій свідчить про інтерес педагогічної спільноти до проблеми формування медіакомпетентності. Їй присвячені дослідження як зарубіжних (Д. Алверман, К. Ворсноп, Н. Змановская, Р. К'юбі, Дж. Поттер, О. Федоров та ін.), так і українських (Д. Афанасьєв, О. Волошенюк, В. Гаврильченко, Л. Найдьонова, Г. Онкович, В. Шарко, Н. Шубенко та ін.) науковців. Однак, варто зазначити, що сутність понять “медіаосвіта”, “медіаграмотність”, “медіакомпетентність”, “медіакомпетентність вчителя початкової школи”, проблеми формування медіакомпетентності всебічно розглянуто саме в роботах зарубіжних дослідників, а українські науковці лише в останні роки стали приділяти належну увагу означеним питанням.

Мета статті – розкрити сутність поняття “медіакомпетентність вчителя початкової школи” на основі термінологічного аналізу понять “медіа”, “медіаосвіта”, “медіаграмотність”, “медіакомпетентність”, описати основні структурні компоненти веб-квесту, розглянути особливості використання квест-технології з метою формування медіакомпетентності майбутніх педагогів.

Сучасні освітні тенденції спрямовані на підготовку конкурентоспроможних фахівців, здатних критично мислити, працювати в команді, досягати поставлених цілей, а, головне, навчатися впродовж життя. В умовах глобалізації інформаційного простору і поширення інформаційних потоків педагог повинен володіти навичками використовувати сучасні засоби для вирішення проблем, опрацьовувати інформацію з різних джерел, забезпечувати онлайн-взаємодію з учнями у процесі виконання ними різноманітних проектів.

Розробники Концепції Нової української школи виокремили ключові компоненти сучасної школи [8, с. 7]. Серед цих компонентів:

- новий зміст освіти, що ґрунтується на формуванні компетентностей, необхідних для успішної самореалізації в суспільстві, зорієнтований на потреби учня в освітньому процесі, і забезпечує наскрізний процес розвитку та виховання, який формує цінності;
- сучасне освітнє середовище, яке забезпечує необхідні умови, засоби і технології для навчання.

Організація такого освітнього середовища потребує широкого використання інформаційно-комунікаційних технологій, для управління інформацією, комунікації у різних сферах життя. Це, в свою чергу, закладає основи формування інформаційно-цифрової компетентності школярів, яка розглядається як впевнене, а водночас критичне застосування інформаційно-комунікаційних технологій для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, в публічному просторі та приватному спілкуванні. Складовими інформаційно-цифрової компетентності є інформаційна й медіа-грамотність, основи

програмування, алгоритмічне мислення, робота з базами даних, навички безпеки в інтернеті та кібербезпеки, а також розуміння етики роботи з інформацією (авторське право, інтелектуальна власність тощо) [8, с. 11].

Якісно здійснювати освітній процес із застосуванням цифрових технологій, критично сприймати доступну інформацію, використовувати засоби масової інформації, протидіючи маніпулятивним впливам, здатний лише медіакомпетентний педагог. Навчання в сучасному закладі вищої освіти повинно забезпечувати професійне становлення майбутніх фахівців освіти таким чином, щоб воно відповідало викликам сьогодення, сприяло інтеграції особистості в інформаційний простір, подоланню цифрового розриву між педагогами та їх учнями.

Аналіз науково-педагогічної літератури дозволяє стверджувати, що медіакомпетентність педагога є невід'ємною складовою такої проблеми як медіаосвіта і досить часто ототожнюється із медіаграмотністю. З метою визначення сутності поняття “медіакомпетентність вчителя початкової школи” необхідно проаналізувати такі терміни як “медіа”, “медіаосвіта”, “медіаграмотність”, “компетентність”, “медіакомпетентність”.

У словнику термінів О. Федорова наведено визначення медіа (media, mass media) як засобу (масової) комунікації – технічного засобу створення, записування, копіювання, тиражування, зберігання, поширення, сприйняття інформації та обмін нею між автором медіатексту (суб'єктом) і масовою аудиторією (об'єктом) [14, с. 24]. Як бачимо, медіа розглядається як сукупність інструментів, які використовуються для здійснення будь-яких дій з інформацією з певною метою.

Медіаосвіта відповідно до визначення, наведеного в документах ЮНЕСКО, – це перспективний напрям педагогіки, який передбачає отримання не лише теоретичних знань, але й практичних умінь для опанування сучасних мас-медіа [21, с. 273-274]. Найавторитетніший медіапедагог, засновник сучасної теорії медіаосвіти Лен Мастерман особливого значення в опануванні медіа надавав практичній складовій, яка нерозривно пов'язана з аналітичною діяльністю особистості. Це, на переконання дослідника, виступає як засіб розвитку критичного розуміння медіа. Вагому роль у формуванні умінь особистості свідомо встановлювати зв'язки між теорією і практикою, працювати в команді, у співпраці з іншими людьми, розвитку рівня їх соціальної компетентності Л. Мастерман відводив педагогам [20].

У Резолюції Європейського парламенту про медіаграмотність у цифровому світі проголошується необхідність медіаосвіти, яка повинна стати складовою формальної освіти та професійної підготовки педагогів [18]. Саме тому в програмах підготовки майбутніх учителів початкової школи слід перебачити обов'язкові навчальні модулі в галузі медіаосвіти.

Український педагогічний словник містить визначення медіаосвіти (англ. media education, від лат. media – засоби) як напрямку в педагогіці, представники якого виступають за вивчення школярами закономірностей масової комунікації, що і є метою підготовки нового покоління до життя в сучасних інформаційних умовах, до сприймання й розуміння різної інформації, усвідомлення наслідків її впливу на психіку тощо [2, с. 203].

На думку російського дослідника О. Федорова, медіаосвіта – це процес розвитку особистості за допомогою і на основі засобів масової комунікації (медіа) з метою формування культури спілкування з медіа, творчих, комунікативних здібностей, критичного мислення, умінь повноцінного сприйняття, перетворення, аналізу та оцінювання медіатекстів, навчання різним формам самовираження за допомогою медіатехніки [13, с. 39].

Запропоноване О. Федоровим визначення сутності поняття “медіаосвіта” узгоджується із трактуванням, яке наведено в Концепції впровадження медіаосвіти в Україні. У документі, що розроблений науковцями Національної академії педагогічних наук, медіаосвіта розглядається як частина освітнього процесу, спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні

(комп'ютерно опосередковане спілкування, інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій [5, с. 2].

Відповідно до наведених визначень метою медіаосвіти є опанування медіа, формування медіакультури, критичного мислення та запобігання медіазалежності.

Аналіз наукових джерел із теми дослідження дозволяє стверджувати, що сьогодні серед науковців немає єдності щодо трактування поняття “медіаграмотність”. Одні вважають, що медіаграмотність є результатом медіаосвіти, інші – що ці поняття описують одне і те ж явище, але з різних точок зору, треті – взагалі не вбачають між ними значних відмінностей, а тому використовують паралельно.

Розглянемо визначення поняття “медіаграмотність”, запропоновані різними дослідниками. Зокрема, Кріс Ворсноп вважає, що медіаграмотність є закономірний результат медіаосвіти, і розглядає її як здатність опановувати, інтерпретувати/аналізувати і створювати медіатексти [23].

Роберт К'юбі констатує, що “медіаграмотність – це здатність використовувати, аналізувати, оцінювати і передавати повідомлення (messages) в різноманітній формі [19, с. 2].

У Міжнародній енциклопедії соціальних і поведінкових наук зазначено, що “медіаграмотність – процес підготовки медіаграмотної людини, що володіє розвинутою здатністю до сприйняття, створення, аналізу, оцінки медіатекстів, розуміння соціокультурного та політичного контексту функціонування медіа в сучасному світі, кодових і репрезентаційних систем, використовуваних медіа; життя такої людини в суспільстві і світі пов'язане з громадянською відповідальністю” [17, с. 9494].

Українські науковці визначають медіаграмотність як сукупність мотивів, знань, умінь і можливостей, що сприяють добору, використанню, критичному аналізу, оцінюванню, створюванню та передаванню медіатекстів різних форм, жанрів, а також аналізу складних процесів функціонування медіа в суспільстві [7, с. 348].

Варто відзначити, що усі наведені визначення поняття медіаграмотності акцентують увагу на здатності розуміти функції медіа, взаємодіяти з ними з різною метою, здійснювати комунікацію в різноманітних формах.

На переконання розробників Концепції впровадження медіаосвіти в Україні медіаграмотність – це складова медіакультури, яка виражає рівень розвитку особистості, здатної сприймати, аналізувати та оцінювати медіатексти, займатися медіаторчістю за допомогою ІКТ та медіазасобів. Водночас медіакомпетентність характеризує рівень медіакультури, що забезпечує розуміння особистістю соціокультурного, економічного і політичного контексту функціонування медіа, засвідчує її здатність бути носієм і передавачем медіакультурних цінностей, смаків і стандартів, ефективно взаємодіяти з медіапростором, створювати нові елементи медіакультури сучасного суспільства, реалізувати активну громадянську позицію [5, с. 3].

Метою підготовки майбутніх учителів початкової школи в закладі вищої освіти є формування в них загальних і професійних компетентностей. Сучасна вища освіта спрямована на розвиток у майбутніх фахівців здатності практично застосовувати теоретичні знання та досвід успішних дій у професійній діяльності. Варто наголосити, що медіакомпетентність є невід'ємною складовою як загальних, так і професійних компетентностей педагога, оскільки він повинен бути готовим застосовувати медіатехнології, з одного боку, в повсякденному житті під час здійснення різних видів діяльності, а з іншого, – в освітньому процесі початкової школи. Тому й виникає необхідність в оволодінні майбутнім педагогом навичками аналізувати, структурувати та оцінювати інформацію.

Як доводить аналіз наукової літератури, компетентність – це інтеграційна здатність особистості фахівця, що сприяє ефективному виконанню ним професійної діяльності.

Медіакомпетентність розглядається В. Шарко як інтегрована характеристика особистості вчителя, що ґрунтується на сукупності його мотивів, знань, умінь, цінностей і здатностей, котрі спроможні забезпечити медіаосвіту учнів різного віку [15, с. 85].

А. Сулім вважає, що медіакомпетентність – якість медіаграмотної особистості. Медіакомпетентність сприяє розвитку вмінь критичного мислити, які допомагають скласти незалежні судження і прийняти компетентні рішення у відповідь на інформацію, передану каналами масової комунікації [11, с. 2]. На думку дослідника, медіакомпетентність особистості – це сукупність її знань, умінь, здібностей, що сприяють відбору, використанню, критичному аналізу, оцінці, створенню й передачі медіатекстів у різних видах, формах і жанрах, аналізу складних процесів функціонування медіа в соціумі.

Фахівець з медіаосвіти О. Федоров зазначає, що медіакомпетентність особистості – це сукупність умінь, що дозволяють обирати, використовувати, критично аналізувати, оцінювати, передавати і створювати медіатексти в різних видах, формах і жанрах, розуміючи складні процеси функціонування медіа в соціумі [12, с. 82]. Водночас медіакомпетентність педагога він розглядає як сукупність його мотивів, знань, умінь, здібностей, які сприяють медіаосвітній діяльності в аудиторії різного віку [14, с. 24].

І. Григор'єва визначає медіакомпетентність майбутнього педагога як здатність особистості здійснювати культуровідповідні види діяльності на матеріалі засобів масової комунікації (пошук, відбір, використання, критичний аналіз, оцінку інформації, створення і передачу медіатекстів). А також вести професійно-культурний діалог і вирішувати професійні педагогічні завдання в умовах інформаційного суспільства: інтегрувати медіаосвіту в умови навчального предмета; використовувати медіаосвітні технології на уроці; володіти досвідом реалізації соціально значущих медіаосвітніх проектів; володіти навичками організації медіаосвітнього простору освітнього закладу й уроку [3, с. 152].

Б. Іскаков вважає, що медіакомпетентність учителя – це здатність компетентно і продуктивно здійснювати педагогічну діяльність, спрямовану на активне використання засобів медіатехнологій, що сприяє усвідомленню вчителем професійної самореалізації у відкритому освітньому медіапросторі, сутності медіатехнологій та оволодінню методикою їх реалізації в освітньому процесі [6, с. 11].

Г. Онкович пропонує коротке визначення медіакомпетентності фахівця як інтегральної характеристики особистості, яка складається з окремих предметних компетенцій і є ознакою медіакультури [9, с. 84].

Отже, проаналізувавши наявні тлумачення понять “медіаграмотність” і “медіакомпетентність”, можна констатувати їх загальну подібність. Однак ми поділяємо думку Н. Гендіної, яка вважає, що медіаграмотність відображає найпростіший, початковий рівень освіти, тому за сутністю є елементарнішим та простішим поняттям [1, с. 21].

На нашу думку, формування медіакомпетентності вчителя початкових класів – це процес набуття студентом динамічної сукупності знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів і цінностей. Вони визначатимуть здатність особи аналізувати, критично оцінювати освітні медіаматеріали, отримані з різних джерел, створювати власні медіапродукти для ефективного здійснення педагогічної діяльності з використанням медіатехнологій.

Аналіз сучасних освітніх трендів дозволяє стверджувати, що існує протиріччя між наявним соціальним запитом на підготовку майбутніх учителів початкової школи із високим рівнем медіакомпетентності, здатних до ефективного застосування засобів медіаосвіти, значними можливостями професійно зорієнтованих технологій формування медіакомпетентності студентів та частковим їх використанням у процесі підготовки майбутніх фахівців.

Сьогодні педагогічна спільнота однастайна щодо розуміння необхідності медіаосвіти майбутніх учителів, адже медіакомпетентний педагог здатний:

- стимулювати бажання в учнів ставити проблемні запитання у сфері медіа;
- використовувати навчальні стратегії, спрямовані на організацію самостійного пошуку інформації, застосування отриманих знань в нових ситуаціях;
- розвивати вміння використовувати декілька інформаційних джерел з проблеми, що досліджується, скомпіювати з них потрібну інформацію, сформулювати узагальнені висновки;

- організувати проведення дискусій, де учні навчаються висловлювати власні судження, доброзичливо сприймаючи відмінні думки, зокрема і про медіатексти;
- підтримувати обговорення питань, що не мають однозначних відповідей;
- заохочувати учнів розмірковувати над їх власними дослідженнями в галузі медіа на підставі досягнутого розуміння [22, с. 87].

Однією з вимог якісної підготовки майбутніх фахівців освіти є формування і розвиток їх медіакомпетентності. Варто відзначити, що медіакомпетентність майбутніх фахівців полягає не у відтворенні інформації, ідей, критичних поглядів, висловлених педагогами, чи заохоченні студентів до власного критичного бачення ситуацій або явищ. Це розвиток критичної зрілості студентів, що сприятиме застосуванню критичних суджень до інформації, з якою вони працюватимуть в процесі подальшої педагогічної діяльності. Реалізацію цих завдань забезпечує організація активного навчання студентів, що ґрунтується на діяльнісному і компетентнісному підходах, спрямованого на розвиток їх критичного мислення, формування навичок самостійного вирішення проблем з використанням інформації та ідей, отриманих з різних медіаджерел. Таку діяльність, в ході якої студенти активно взаємодіють з інформацією, дозволяє організувати технологія “веб-квест” (*web-quest*).

У 90-х роках ХХ століття перші спроби визначити сутність поняття “веб-квест” і його структуру належать Берні Доджу. На думку дослідника, веб-квест – це “орієнтовна на запит діяльність, де практично вся інформація береться з мережі Інтернет” [16].

Упродовж наступних десятиліть квест-технологія, її використання в освітньому процесі викликала високу зацікавленість серед зарубіжних і вітчизняних науковців і стала актуальним об'єктом педагогічного дослідження. Тому визначення сутності квесту як структурованої діяльності було вдосконалено і адаптовано для різних навчальних дисциплін. Однак, більшість дослідників погоджуються, що виконуючи завдання веб-квесту (навчальні, пошуково-пізнавальні, проблемні) учні/студенти навчаються не лише знаходити, опрацьовувати необхідну інформацію, але й аналізувати, систематизувати і презентувати її, використовуючи інтернет-ресурси з практичною метою.

Використання технології “веб-квест” сприяє формуванню і розвитку навичок критичного мислення, включаючи: порівняння, класифікацію, узагальнення, абстрагування, аналіз помилок і перспектив для вирішення поставленого завдання, що є одним із критеріїв медіакомпетентності.

Відомо, що важливими структурними елементами будь-якого веб-квесту є:

- вступ (визначення теми квесту, яка сприятиме максимальному залученню студентів до діяльності);
- завдання (конкретизація теми квесту в локаціях-завданнях, де чітко сформульовано запитання, на які потрібно знайти відповідь);
- процес (опис етапів виконання завдань, рекомендації щодо використання отриманої інформації);
- джерела (перелік ресурсів, що містять необхідну інформацію для ефективної організації діяльності студентів);
- оцінювання (чіткий опис критеріїв оцінювання конкретного завдання, формат презентації кінцевого продукту);
- висновки (обмін враженнями про завдання веб-квесту, пропозиції щодо його вдосконалення).

Практика використання технології веб-квестів у процесі вивчення природничих дисциплін дозволяє стверджувати, що якісно розроблений квест забезпечує студентам доступ до різноманітних інформаційних джерел та ресурсів: текстових та медіа файлів, соціальних мереж, блогів і сайтів. Водночас завдання квесту можуть бути спрямовані на розпізнавання недостовірної інформації, формування навичок роботи із спеціальними програмними додатками, створеними для верифікації контенту (наприклад, програми для пошуку зображень в

інтернеті – Google Search by Image, Findexif.com, TinEye; визначення географічного походження публікації – Geofeedia; пошуку загальнодоступної інформації про людей – WebMii тощо). Такі завдання створюють передумови для критичного аналізу, творчого і відповідального використання отриманої в процесі пошуку інформації.

Виконання завдань веб-квесту сприяє:

- розвитку навичок використання сучасних медіа, різноманітних програм і додатків;
- розвитку комунікаційних умінь у медіапросторі, що передбачає пошук та використання інформації, створення контенту та обмін ним з метою приватного та публічного спілкування, включаючи і професійну діяльність;
- розвитку критичного мислення, інтеграції знань із різних предметних галузей для вирішення практичних завдань;
- розробці успішних стратегій взаємодії з медіа, що полягає у виборі та створенні власних медіаповідомлень та медіаресурсів;
- розширенню освітніх можливостей майбутніх фахівців початкової школи.

Аналіз результатів дослідження свідчить, що проблема формування і розвитку медіакомпетентності фахівців є предметом вивчення як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Особлива увага приділяється пошуку відмінностей між медіаграмотністю та медіакомпетентністю. Нині медіаосвіта повинна стати обов'язковою складовою професійної підготовки майбутніх фахівців освіти, адже формування їх медіакомпетентності має важливе значення для навчання молодших школярів грамотно використовувати медіа-ресурси.

Веб-квест – інноваційна технологія навчання, що сприяє формуванню медіакомпетентності майбутніх фахівців освіти. Така технологія ґрунтується на активному навчанні, в ході якого здобута інформація перетворюється в нові знання, дозволяє використовувати усі доступні медіа-ресурси для виконання поставлених завдань. Структурні елементи веб-квесту – вступ, завдання, процес, джерела, оцінювання, висновки – реалізуються трьома послідовними етапами: організаційно-підготовчим, практично-діяльним та рефлексивно-оцінювальним. У процесі виконання завдань квесту студенти удосконалюють навички пошуку інформації, її обробки, критичного аналізу, обміну та перетворення, використовуючи медіатехнології. Водночас медіакомпетентність майбутнього педагога трансформується і наповнюється новим змістом не тільки в процесі навчання, а й під час упровадження ним професійної діяльності. Це створює передумови для підвищення якості освіти та професійної підготовки фахівців.

Перспективи подальших досліджень полягають у визначенні педагогічних умов формування медіакомпетентності майбутніх педагогів.

Список використаних джерел

1. Гендина Н. И. Информационная грамотность или информационная культура: альтернатива или единство (результаты российских исследований) // Школьная библиотека. 2005. № 3. С. 18-24.
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 375 с.
3. Григорьева И. В. Альтернативный взгляд на сущность и содержание понятия “медиакомпетентность личности будущего педагога” в условия ФГОСЗ. [Электронный ресурс] // Magister Dixit : электронный научно-педагогический журнал Восточной Сибири. 2012. № 3 (09). С. 147-160. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/alternativnyy-vzglyad-na-suschnost-i-soderzhanie-ponyatiya-mediakompetentnost-lichnosti-buduschego-pedagoga-v-usloviya-fgos-3> (дата звернення 17.09.2019).
4. Державний стандарт початкової освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 № 87. [Електронний ресурс] // Верховна рада України : офіційний веб-портал. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF> (дата звернення: 05.09.2019).

5. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) : [схвалена Президією Національної академії педагогічних наук України 21 квітня 2016 р. № 1-2/7-110]. [Електронний ресурс]. URL : http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/ (дата звернення 16.09.2019).
6. Исаков Б. А. Развитие медиакомпетентности учителей в условиях ресурсного центра: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08. Барнаул, 2013. 24 с.
7. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна. Київ: Центр вільної преси, 2012. 352 с. (Бібліотека масової комунікації / Акад. укр. преси).
8. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. [Електронний ресурс]. URL : <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>. С. 11 (дата звернення 06.09.2019).
9. Онкович Г. В. Професійно-орієнтована медіаосвіта в вищій школі // Вища освіта України. Теоретичний та науково-методичний часопис, № 2(53). Київ: Вид-во "Педагогічна преса", 2014. С. 80-87.
10. Сокол І. М. Підготовка вчителів до використання квест-технології в системі післядипломної освіти : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Класичний приватний університет. Запоріжжя, 2016. 284 с.
11. Сулім А. А. Медіакомпетентність як результат упровадження медіаосвіти. [Електронний ресурс]. URL : https://mediaeducation.ucoz.ru/_ld/9/954__2012.pdf (дата звернення 13.09.2019).
12. Федоров А. В. Медиакомпетентность личности: от терминологии к показателям // Инновации в образовании. 2007. № 10. С. 75-108.
13. Федоров А. В. Медиаобразование: История, теория и методика. Ростов-на-Дону: Изд-во ЦВВР, 2001. 708 с. URL: https://mediaeducation.ucoz.ru/_ld/0/9_-Book_2001_.pdf (дата звернення 08.09.2019).
14. Федоров А. В. Словарь терминов по медиаобразованию, медиапедагогике, медиаграмотности, медиакомпетентности. Таганрог : Изд-во Таганрог. гос. пед. ин-та, 2010. 64 с.
15. Шарко В. Медіакомпетентність як складова методичної підготовки вчителя та її діагностування // Інформаційні технології в освіті. 2012. № 13. С. 84-90.
16. Dodge B. Some Thoughts About WebQuests. [Електронний ресурс] / B. Dodge // WebQuest.org : [site]. URL : http://webquest.org/sdsu/about_webquests.html. (дата звернення 17.09.2019).
17. Dorr A. Media Literacy // International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences. Vol. 14 / Eds.N.J.Smelser & P.B.Baltes. Oxford, 2001, p. 9494.
18. European Parliament resolution of 16 December 2008 on media literacy in a digital world. Brussels, 2008. [Електронний ресурс]. URL : <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2008-0598+0+DOC+XML+V0//EN> (дата звернення 10.09.2019).
19. Kubey R. Media Education: Portraits of an Evolving Field. In: Kubey R. (Ed.) Media Literacy in the Information Age. New Brunswick & London: Transaction Publishers, 1997, p. 2.
20. Masterman L. Teaching the Media. London : Comedia Publishing Group, 1985. 341 p.
21. Recommendations Addressed to the United Nations Educational Scientific and Cultural Organization UNESCO. In: Education for the Media and the Digital Age. Vienna: UNESCO, 1999, p. 273-274. Reprint in: Outlooks on Children and Media. Goteborg : UNESCO & NORDICOM, 2001, p. 152.
22. Semali L. M. Literacy in Multimedia America. New York. London : Falmer Press, 2000. 243 p.
23. Worsnop C. Screening Images: Ideas for Media Education. Mississauga, Ontario : Wright Communications, 1994 p.x.

The article deals with the problem of formation of media competence of future teachers who play a leading role in the preparation of younger students for life in modern information conditions, their perception, understanding of information and its transformation into knowledge, their ability not to be subjected to media aggression and manipulation. The emphasis is on the importance of formation and development of media competence of future primary school teachers to ensure the effective interaction of their students with media technologies.

The essence of the concept “media competence of primary school teacher” is revealed, based on terminological analysis of the concepts “media”, “media education”, “media literacy”, “media competence”. The article shows the differences between understanding of media literacy and media competence.

The article emphasizes that media competence is an integral part of general and professional competences of a teacher. The teacher should be prepared to apply media technology in everyday life while performing various activities, and on the other hand in the primary school educational process. The development of the skills to analyze, structure and evaluate the information that future professionals will work with in the course of further pedagogical activity is an integral part of their quality training in the institution of higher education.

The formation of future teachers' media competence can be provided with active learning technologies, including quest technology. It describes the basic structural components of the web-quest, the potential of this technology for the formation of media competence of future teachers. The peculiarities of the use of “web-quest” technology for the formation of media competence of future primary school professionals are considered.

Key words: *media, media education, media literacy, media competence, media competence of a primary school teacher, web-quest.*

УДК 378.016:78

DOI: 10.32626/2309-9763.2019–27.348-353

Марія Чернявська
Mariia Cherniavska

РОЛЬ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

THE ROLE OF MUSICAL ART IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE EDUCATORS OF PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTIONS

У статті наголошується на необхідності удосконалення процесу музичної підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів освіти. Зокрема, розкривається значення музичного мистецтва у навчально-виховній діяльності з дітьми дошкільного віку, окреслюються напрями музичної підготовки майбутніх вихователів у закладах професійної освіти.

Ключові слова: *діти дошкільного віку, вихователі, музична підготовка, естетичне виховання, музичне мистецтво.*

Музичне мистецтво є потужним засобом формування людської особистості, оскільки безпосередньо впливає на духовний та емоційний розвиток людини, збагачуючи її внутрішній світ. Музика має велике значення у розвитку загальних психічних якостей, таких як мислення, увага, пам'ять, воля, вихованні емоційної чутливості, морально-естетичних потреб, ідеалів, тобто формуванні всебічно розвиненої, гуманної особистості. Враховуючи вищезазначене, актуальним стає питання активного залучення дітей із раннього віку до музичного мистецтва, що сприятиме зростанню гідного покоління громадян із багатою духовною